

از مجموعه روایت های توسعه:

تمام روستا سود می برد. یک رویکرد موثر برای قراردادی کردن پروژه های محلی،

نقش آفرین در مواجهه با درگیری و عوارض تغییر اقلیم^۱

منبع: تارنمای برنامه توسعه ملل متحد^۲

تاریخ انتشار: پنجم اکتبر ۲۰۲۳.

مترجم: حمیدرضا زرنگار

اشاره:

برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) وابسته به سازمان ملل متحد به طور منظم روایت هایی واقعی از کوشش های توسعه را از نقاط مختلف دنیا نشر می دهد. در این روایت ها چالش های کشورهای و جوامع محلی در برابر دشواری ها و نقش آن ها در پیشبرد هدف های توسعه ملی و محلی گزارش می شود تا زمینه شناخت و درس آموزی از آن کوشش ها فراهم گردد. تارنمای مطالعه در مسیر توسعه جوامع محلی از این پس در نظر دارد هر از گاه به بازنشر این روایت ها مبادرت نماید.

نهرهایی که به تازگی در استان شبوه در جنوب شرقی یمن بازسازی شده اند آب را به زمین های کشاورزی تشنه می رسانند. آن ها جریان درآمد را برای تولیدکنندگانی که با عوارض تغییر اقلیم و درگیری ها در کشور خود مبارزه می کنند، افزایش می دهند. تأثیر کانال ها فراتر از مزارع و کشاورزان است. محمد صالح یکی از ساکنان میفا در استان شبوه می گوید:

"پروژه احیای کانال آبیاری بایحیی به من کاری پیشنهاد داد و هم از طریق کار و هم با تجربه کاری که به دست آوردم شرایط زندگی و معیشت من را بهبود بخشید."

^۱ The whole village benefits. An effective approach to local project contracting plays a part in combating conflict and the effects of climate change

^۲ <https://stories.undp.org/>

محمد، مانند بسیاری دیگر از کارگران که در این پروژه شرکت داشتند، دوره های آموزشی نحوه اختلاط بتون، نحوه صحیح سنگ گذاری و گچ کاری دیوارها را قبل از شروع کار گذراند. او توضیح می دهد:

"ما این فرصت را داشتیم که مهارت های جدید را از مهندسان با تجربه تر یاد بگیریم".

درگیری طولانی مدت در یمن تأثیر عمیقی بر این کشور و مردم آن بر جای گذاشته است. پیامدهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بر توانایی این کشور برای ارائه خدمات اساسی تأثیر داشته است، به طوری که یمنی ها کمبود مزمن فرصت های شغلی را تجربه می کنند، در همان حال که بسیاری از شاغلان می بینند که دستمزدهایشان پرداخت نشده است. این عوامل با تأثیر تغییر اقلیم، تورم بالا، تأثیرات همه گیری کووید 19 و اختلالات زنجیره تأمین جهانی ترکیب می شوند.

بسیاری یمنی ها به طور فزاینده ای زندگی آسیب پذیری را تجربه می کنند؛ زیرا در یکی از ناامن ترین کشورهای جهان از نظر غذایی به سر می برند. در کشور یمن، حدود ۹۰ درصد مواد غذایی وارداتی است و حدود ۱۷/۴ میلیون نفر با ناامنی غذایی حاد مواجه اند. درگیری - و چالش های متعدد دیگری که یمنی ها با آن مواجه هستند - بر ساختار اجتماعی جوامع تأثیر منفی بر جای می گذارد. راه حل هایی برای ایجاد اعتماد، گرد هم آوردن جوامع و تلاش برای آینده ای آرام تر مورد نیاز است.

انعقاد قرارداد با اجتماع محلی تاب آوری را تقویت می کند

در تلاشی برای بهبود زندگی - و معیشت - برای درازمدت، برنامه توسعه ملل متحد با شریک ملی پروژه کارهای عمومی^۳، ساز و کارهای قراردادهای اجتماعی^۴ را برای پروژه‌های عمرانی، از برداشت آب گرفته تا احیای زمین‌های کشاورزی و هموارسازی جاده‌ها، به کار می‌گیرد.

این رویکردی است که به جوامع کمک می‌کند تا به گونه‌ای مطلوب‌تر در جریان بحران فوری و در درازمدت از خود حمایت کنند؛ تولید غذا را بهبود بخشند و دسترسی به خدمات حیاتی را افزایش دهند. این پروژه‌ها به ده‌ها هزار یمنی در جوامع محروم کمک کرده‌اند. محمد می‌گوید:

"پیش از این، من بیکار بودم، اما توسط کمیته اجتماعی برای کار در این پروژه از طریق یک طرح اشتغال دستمزدی انتخاب شدم که وضعیت من و بسیاری از کارگران اجتماع مرا بهبود بخشیده است."

به دلیل روشی که قراردادهای اجتماعی بر اساس آن کار می‌کنند - به واسطه استخدام و پرداخت حقوق به اعضای جامعه محلی برای بهبود زیرساخت‌های خود و استفاده از منابع محلی تا حد امکان - این پروژه‌ها به تقویت حس اجتماعی بیش‌تر کمک می‌کنند؛ زیرا هم محلی‌ها با هم برای خیر و صلاح عموم فعالیت می‌کنند. در نتیجه، روستا دارای احساس مالکیت و تعلق می‌گردد.

مبارزه با عوارض تغییر اقلیم

تغییر اقلیم به طور فزاینده‌ای بر مشکلاتی که یمنی‌ها با آن روبه‌رو هستند، به ویژه در مناطق روستایی و کشاورزی می‌افزاید. این کشور نه تنها شاهد دوره‌های خشک شدیدتر و طولانی‌تر است، بلکه شاهد سیل‌هایی است که زیرساخت‌های کشاورزی و همچنین خاک حاصلخیز را از بین می‌برند. این امر باعث ناامنی غذایی بیش‌تر می‌شود؛ زیرا رویدادهای اقلیمی با شدت بیش‌تری اتفاق می‌افتند و به طور فزاینده‌ای غیرقابل پیش‌بینی می‌شوند. برای جوامعی که پیش از این فقیر شده‌اند، عوارض تغییر اقلیم بر امنیت غذایی نیز ناگوار است.

بسیاری از پروژه‌هایی که در قالب قراردادهای اجتماعی به بهترین نحو کار می‌کنند، به گونه‌ای مستقیم با کشاورزی و مبارزه با عوارض تغییر اقلیمی مرتبط‌اند. پروژه کارهای عمومی از این اندیشه حمایت می‌کند که

^۳ Public Works Project (PWP)

^۴ Community Contracting

ثروت‌های کوچک اجتماعی در نواحی روستایی، پروژه‌هایی آرمانی‌اند که نیازمند فناوری‌هایی ساده، بوده به شدت کاربر و متکی بر به کارگیری موادی‌اند که به صورت محلی در دسترس‌اند. بازسازی جاده‌ها یک نمونه است، حفاظت از زمین‌های کشاورزی از طریق ساخت گابیون‌ها و کانال‌های آبیاری که به کاهش بیابان‌زایی کمک می‌کند از دیگر پروژه‌های کلیدی است.

توانمندسازی اعضای جامعه محلی

به دلیل تمرکز بر محلی‌نگه داشتن پروژه‌ها تا حد امکان، اعضای جامعه از دسترسی به خدمات بهبودیافته و فرصت‌های شغلی جدید برخوردار می‌شوند که این موضوع دسترسی سریع به پول نقد و مهارت‌هایی برای بهبود فرصت‌های شغلی طولانی‌مدت خود را ممکن می‌سازد، آن‌چنان‌که پروژه بازسازی آبیاری منطقه شبوه نشان داد. پس از اتخاذ رویکرد قراردادهای اجتماعی نسبت اعضای جامعه محلی که روی چنین پروژه‌های توسعه‌ای کار می‌کنند، ۶۰ درصد افزایش یافت. *ابتهال فواد*، یک مهندس و برنامه‌ریز سرمایه‌گذار در پروژه کارهای عمومی می‌گوید:

"جامعه‌ای سرمایه‌گذاری واقعی و موفق را در توسعه سرمایه انسانی به عمل می‌آورد که از طریق تجهیز اعضای خود به مهارت‌های مورد نیاز برای ایجاد درآمد پایدار شایستگی یابد."

رویکردی جامع که فرصت‌هایی را برای زنان عرضه می‌دارد

اگر این پروژه ها راه بیفتند، کل جامعه - از جمله زنان - مشارکت خواهند ورزید. علاوه بر آن به زنان این فرصت داده می شود که حرفه ای بیاموزند و مهارت هایی اشاعه شود که در بازار کار محلی مورد نیاز است که قابلیت اشتغال آن ها در بلندمدت افزایش می یابد.

خانم بارکه خمیس ساکن ناحیه بایحیی در استان شبوه یک مشارکت کننده کلیدی در بازسازی کانال های ذخیره نزولات جوی برای آبیاری ناحیه سکونت خود است. وی آموزش هایی دیده و این آموزش ها را برای تبدیل شدن به یک پیمانکار به کار گرفت. وی می گوید:

"آموزش مجموعه ای از مهارت ها را به من داد تا بتوانم یک پیمانکار محلی برای پاکسازی درختچه ها و زباله های کانال های آبیاری باشم".

او اضافه می کند:

"من حتی سی زن دیگر را از منطقه استخدام کردم و با هم کار کردیم تا کار را انجام دهیم".

بر اساس گفته خانم شفیقه الرجمی کارشناس مسائل جنسیتی در پروژه های کارهای عمومی قراردادهای اجتماعی فرصت بیش تری را برای استخدام زنان، توانمندسازی اقتصادی و ارتقای نقش آنان در جامعه فراهم می کنند. این سازوکار، شرایط عادلانه ای را برای زنان فراهم می کند تا با مردان برای برنده شدن در مناقصه ها رقابت کنند. بارکه بر تأثیر این پروژه بر زندگی همه زنان دخیل در کار و همچنین جامعه خود تأکید می کند؛ آن ها توانسته اند معیشت خود را بهبود بخشند و نقش مهمی را که زنان می توانند در جامعه خود ایفا کنند، برجسته می کنند. او می گوید:

"در مقام تصمیم گیرنده، خانواده و جامعه از دستاوردهای من قدردانی می کنند و به خوبی به من احترام گذارده می شود".

دخالت جامعه از برنامه ریزی تا اجرا

محمد الشوافی، هماهنگ کننده قراردادهای اجتماعی در پروژه های کارهای عمومی توضیح می دهد که رویکرد قراردادهای اجتماعی شامل تقسیم کار به چند مرحله است که با انتخاب نام پروژه شروع می شود و سپس یک مهندس و یک محقق اجتماعی را برای بازرسی سایت، شناسایی محدوده اولویت ها و نیازها به کار می گیرد.

"پس از آن، یک کمیته ذینفع متشکل از مردان و زنان توسط جامعه محلی انتخاب می‌شود و اعضای آن در مورد سازوکارها و الزامات مورد نیاز برای اجرای پروژه آموزش می‌بینند: کمیته مسئولیت تمام مراحل پروژه را بر عهده می‌گیرد".

این رویکرد علاوه بر ارائه نتایجی با در نظر گرفتن مستقیم نیازهای جامعه، گفتگوی بیش تر را در جوامع تشویق می‌کند. باید تصمیم گرفت و سپس توافق کرد. در این فرآیند، گفتگوی جامعه تقویت می‌شود و حس اعتماد شکل می‌گیرد.

یک جاده شوسه به یک دارایی ارزشمند اجتماع تبدیل می‌شود

این پروژه‌های اجتماع محور برخی از بهترین راه‌حل‌ها را در برابر شرایط رو به بدتر شدن جنبه‌های حیاتی زیرساخت‌ها پیشنهاد می‌کنند، مانند شرایط بد در مورد جاده‌ها در بیش تر نقاط کشور. یکی از این پروژه‌ها بخش خطرناکی از جاده را در السره، یکی از مناطق فرعی العدین، استان اب، هدف قرار داد.

قاسم الحمیدی، یکی از ساکنان السره می‌گوید:

"این جاده خطرناک در فصول بارانی تهدید بزرگی بود - خطر مرگ واقعی وجود داشت".

هوای خراب نه تنها به جاده آسیب رساند و آن را برای مسافران خطرناک کرد، بلکه تولیدات کشاورزی را نیز زمین گیر می کرد. ماجد الاوهامی، مشاور پروژه های کارهای عمومی می گوید:

"باران های سیل آسا باعث فرسایش خاک و سیل می شد و قطعات زراعی را از بین می برد".

در السره، جاده شوسه جدید الاحداث زندگی و تجارت جدیدی به منطقه بخشیده است. صدیق سیف، رئیس کمیته ذینفعان توضیح می دهد:

"این جاده به بیش از یکصد هزار نفر خدمات رسانی می کند و به آن ها امکان دسترسی به بسیاری خدمات موجود در شهر را می دهد. جاده نه تنها بخش های فرعی و روستاها را به هم پیوند می دهد، بلکه بخش ها و فرمانداری های وسیع تری را که همگی مناطقی پرجمعیت اند را نیز با هم مرتبط می سازد".

وی می افزاید:

"این پروژه همچنین با افزایش سرمایه گذاری در حوزه محلی، نقش مهمی در بهبود اقتصادی ایفا می کند".

سیف توضیح می دهد که امکانات بهداشتی جدید، رستوران ها و سوپرمارکت ها همگی در نتیجه پروژه موفق جاده افتتاح شده اند. وی می افزاید از آنجا که جامعه محلی بیست هزار قطعه سنگ مورد نیاز برای کف جاده را فراهم کرد که همه آن ها از محل تامین می شوند، نیازی به آوردن سنگ از نقاط دورتر نبوده و هزینه ها و انتشار آلودگی ناشی از خودروهای باری کاهش می یابد.

تمرکز بر دراز مدت

برنامه توسعه ملل متحد و پروژه های کار عمومی به مردم بحران زده یمن کمک می کنند تا به معیشتی پایدار دست یابند. این پروژه ها یمنی ها را قادر می سازند تا تلاش های بازسازی گسترده تر و برنامه ریزی توسعه را در اولویت قرار دهند - به آن ها تمرکزی طولانی مدت، فراتر از تلاش های روزمره یک کشور فقیر شده را اعطا نموده اند. به قول الشوافی:

"قراردادهای اجتماعی به تقویت زیرساخت های اصلی یمن در سراسر بخش ها، در بین جوامع و در دراز مدت کمک می کنند".